

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.3.06-0022 от 19.03.2012 г.
„Интегриране на нови практики и знания в обучението
по компютърна лингвистика“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Микроструктура на двуезичен речник

Доц. д-р Сия Колоковска

28. 02. 2013 г. , ИБЕ

Микроструктура

- Съвкупност от елементи на речниковата статия в даден речник, които са подредени в определена последователност. Микроструктура на всеки речник е специфична – по отношение на вида на елементите, които включва, и на тяхната подредба.

Микроструктура

Елементите на микроструктурата са организирани в няколко зони:

- Зона на заглавна дума
- Граматична зона
- Семантична зона
- Зона на подзаглавна дума
- Зона фразеология

сап̀унен, -а, -о, -и, *прил.* превод ● **сапунен**
сериал (разг, ирон.) превод

- **са̀молю̀бие**, *мн. няма, ср.* превод;
на̀ранено са̀молю̀бие превод.
- **фа̀йл**, -ове, *м. (комп.)* превод
- **ха̀йман|̀а**, *и м. и ж. (разг.)* превод
- **ма̀слѝна** *ж. (дърво)* превод; (*плод*) превод
- **са̀нтимѐт|̀ър**, *ри м..* ① (*мярка за дължина*) превод; ② (*средство за измерване*) превод
- **св̀ѐт|̀ъл**, *ла, ло, ли прил. ....* ② (*цвят*) превод; **св̀етли о̀чи** превод; ③ (*прен.*) (*радостен*) превод; **св̀ет̀ъл пра̀зник** превод

Типова микроструктура

- **Зони на типова речникова
статия:**

Всяка зона се състои от елементи,
някои зони включват и блокове от
елементи.

Не всички елементи и блокове са
задължителни.

Някои елементи и блокове от
елементи се повтарят.

Зона заглавна дума

Елементи:

- заглавна дума – задължителен елемент
- произносителни особености
- индекс за омоним

клас¹, -овè м. (*на растение*)

клас², -овè м. (*в училище*)

Граматична зона

Елементи:

- **част на речта, граматична категория**
маймўна **ж.** (зоол.) превод
изпра̀ща|м, **ш несв.** (св. изпра̀тя)
- **окончания**
сапу̀нен, **-а, -о, -и, прил.**
жив|ѐя, **-ѐеш, мин. св. я̀х, несв. ....**
- **граматични ограничения**
самолю̀бие, **мн. няма, ср.** превод

Граматична зона

- ***Специфика при глаголите в БЕ***

свѐжда|м, ш несв. (св. сведà) ①
(клони) превод ...

Семантична зона

Елементи:

- **Номер на значение** – само при многозначни думи

сантиметър .....^① (мярка за дължина)..._^②
(средство за измерване) ...

- **Стилистична бележка и/или бележка за сфера на употреба на думата или на дадено значение**

измет, мн. няма, м. и ж. (пренебр.)
(пропаднали хора) превод

файл, ове м. (комп.) превод

маймуна ж. (зоол.) превод; (пренебр.) (за човек)

орбита ж. ^① (астрон.) превод ... ^② (анат.)
(очна) превод

Семантична зона

- Семантично пояснение, което насочва към значението

маслина ... (дърво) превод; (плод) превод

сантиметър .....^① (мярка за дължина)
превод; ^② (средство за измерване)
превод

отглежда |м, ш несв. .... (растение) превод
(деца) превод; (животни) превод

изяснявам се.... ^① (за небе) превод; ^② (за
загадка, въпрос) превод

изневерява |м, ш несв. (изменям) превод;
изменям на принципите си превод; (на
съпруг, -а) превод

Семантична зона

- Семантична бележка – при многозначни думи

свѐт|ъл ..... ② (цвят) превод; **светли**
очи превод ③ (*прен.*) (*радостен*)
превод...

- Бележка за специфична съчетаемост

жив|ѐя, ѐеш. ..... ② (**с, от нщ**)
(*препитавам се*) превод; **живея от**
подаяния превод; ③ (**с нщ**)
(*завладян съм от нщ*) превод; **живея**
със спомените си превод

Семантична зона

- **Граматична бележка към отделно значение**

ТЪПОТІЯ ж. ① (**само ед.**) (качество)
превод; **ТЪПОТИЯТА** **МУ** **НЯМА**
ГРАНИЦИ превод ② (**глупава**
мисъл, дума) превод; **ГОВОРИШ**
ТЪПОТИИ превод

Семантична зона

- Превод на дума или на значение

изморител|ен, на, но, ни прил.

превод

маслина ... (дърво) *превод*; (плод)

превод

жив|ея, ееш. .... ② (с, от нщ)

(препитавам се) *превод* ... ③ (с нщ)

(завладян съм от нщ) *превод*.....

Семантична зона

- **Блок за илюстрация на думата:**

състои се от два елемента

- пример

- превод

свѐт|ъл, ла, ло, ли прил. .... ②

(цвят) превод; **светли очи** превод

③ (прен.) (радостен) превод;

светъл празник превод

ЗОНА ПОДЗАГЛАВНА ДУМА

- Подзаглавна дума
- Граматична зона
- Семантична зона

изяснява | м, ш несв. (св. **изясня**)

превод; **изяснявам се** непрех. ①

(за небе) превод ② (за загадка,

въпрос) превод; **случаят се**

изясни превод

ЗОНА ФРАЗЕОЛОГИЯ

- **Фразеологична единица**
- **Стилистична или терминологична бележка**
- **Превод**
- **Блок за илюстрация на думата**

сапунен .... ● сапунен сериал (разг., ирон.) превод

трън ... ● от трън, та на глог (разг.)
превод; **седя като на тръни (разг.)**
превод